

Sygn. akt III KRS 71/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. R.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [x] z dnia 5 maja 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, obwieszczonym w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 1125,

z udziałem A. M. i M. S.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 października 2015 r.,

uchyla zaskarżoną uchwałę w pkt 1 i w pkt 2 w odniesieniu do M.R. i przekazuje sprawę w tym zakresie Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa po wyborze z kilkunastu kandydatów uchwałą nr [x] z dnia 5 maja 2015 r. przedstawiła Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie

do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatury A. M. i M. S..

W uzasadnieniu uchwały podano, że A. M. studia prawnicze ukończyła w 2004 r. Egzamin sędziowski zdała z wynikiem ogólnym dobrym. W okresie do 15 marca 2005 r. zatrudniona była poza wymiarem sprawiedliwości. W okresie od 15 marca 2005 r. do 15 maja 2005 r. pracowała w Sądzie Rejonowym w C. na stanowisku asystenta sędziego w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, a następnie w okresie: od 23 maja 2005 r. do 30 listopada 2005 r. - w Sądzie Rejonowym w Ż. na stanowisku referenta stażysty, pełniącego obowiązki asystenta sędziego w wymiarze $\frac{3}{5}$ etatu, od 5 czerwca 2006 r. do 5 marca 2008 r. - w Sądzie Rejonowym w C. na stanowisku asystenta sędziego w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, od 10 marca 2008 r. do 31 maja 2008 r. - w Sądzie Rejonowym w B. na stanowisku asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy, a od 1 czerwca 2008 r. zatrudniono ją na tym stanowisku na czas nieokreślony. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 września 2010 r. została mianowana na stanowisko referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w B.. W 2012 r. ukończyła studia podyplomowe na Uniwersytecie [x]. w zakresie prawa dowodowego. Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej na kandydaturę A. M. oddało 7 głosów „za” i 2 „wstrzymujące się”. Na posiedzeniu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Gliwickiego Okręgu Sądowego kandydatka uzyskała 37 głosów „za”, 3 „przeciw” i 25 „wstrzymujących się”.

M. S. ukończył studia prawnicze w 1999 r. W 2004 r. złożył egzamin sędziowski z ogólną oceną dobrą. Do 1 maja 2005 r. pracował poza wymiarem sprawiedliwości. W okresie od 1 maja 2005 r. do 21 maja 2006 r. zajmował stanowisko asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym w B.. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2006 r. został mianowany referendarzem sądowym w Sądzie Rejonowym w B.. Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej na kandydaturę M. S. oddało 6 głosów „za” i 3 „wstrzymujące się”. Na posiedzeniu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Gliwickiego Okręgu Sądowego w dniu 20 marca 2015 r. kandydat uzyskał 25 głosów „za”, 5 „przeciw” i 30 „wstrzymujących się”.

W ocenie Rady, brane pod uwagę łącznie ustawowe kryteria zawarte w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr

126, poz. 714 ze zm.; dalej jako: „ustawa o KRS”) przemawiały za uznaniem kandydatur A. M. i M. S. za najlepsze spośród wszystkich zgłoszonych na wolne stanowiska sędziowskie. Oboje kandydaci uzyskali bardzo dobre oceny kwalifikacyjne pracy, posiadają odpowiednie i wieloletnie doświadczenie zawodowe oraz uzyskali wysokie poparcie środowiska sędziowskiego.

Uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa zaskarżyła M. R. w części dotyczącej nieprzedstawienia Prezydentowi RP jej kandydatury z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej oraz w części dotyczącej przedstawienia Prezydentowi RP z wnioskiem o to powołanie kandydatur A. M. oraz M. S..

Odwołująca się zarzuciła naruszenie:

1) art. 42 ust. 1 ustawy o KRS, przez niedostateczne wyjaśnienie motywów, jakie legły u podstaw zaskarżonej uchwały, w szczególności przez zupełne zaniechanie odniesienia się do kandydatury odwołującej się, chociaż jej kandydatura spełniała kryteria zawarte w art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, w tym kryterium kwalifikacji, w wyższym stopniu, aniżeli kandydatury A. M. i M. S., a także przez niewskazanie przyczyn, dla których kandydatury A. M. i M. S. uznano za najlepsze spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów;

2) art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, przez nierozważenie sprawy w sposób wszechstronny, w szczególności na skutek nieuwzględnienia, że z udostępnionej dokumentacji wynika, iż odwołująca się zasługuje na wyższą niż rekomendowani kandydaci ocenę całościową, gdyż spełnia zasadnicze kryterium oceny kwalifikacji w wyższym stopniu niż kandydatury A. M. i M. S., przy nieco krótszym stażu pracy w wymiarze sprawiedliwości (wynikającym z jej młodszego wieku) zdobyła większe od nich doświadczenie zawodowe, uzyskała wysokie poparcie środowiska sędziowskiego (drugie co do wielkości poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z wynikiem 8 głosów „za”, a zatem wyższe od obojga wybranych kandydatów i drugie co do wielkości poparcie Zgromadzenia Ogólnego z wynikiem 32 głosów „za”, a zatem znacząco wyższe niż drugi z wybranych kandydatów M.S.), a także przez oparcie wyboru kandydatów na stanowisku Zespołu Członków Rady, choć ten nie poddał wszystkich kandydatur wnikliwej analizie, co zostało potwierdzone, między innymi, przyjęciem, że odwołująca się, pomimo iż, jak

wskazał Zespół, zasługiwała na wyróżnienie, nie została rekomendowana wyłącznie z powodu posiadania krótszego doświadczenia zawodowego, albowiem błędnie przyjęto, że referendarzem została mianowana w dniu 1 lutego 2015 r., pomijając 6-letni okres jej pracy jako referendarza sądowego (od 15 lutego 2009 r.);

3) art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP, przez niewłaściwe zastosowanie na skutek nieprzyjęcia przejrzystych kryteriów wyboru kandydatów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawa;

4) art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Odpowiedzi na odwołanie złożyli Krajowa Rada Sądownictwa, A. M. i M. S., wnosząc o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty odwołującej się uzasadniają uchylenie zaskarżonej uchwały w części opisanej w sentencji, gdyż na obecnym etapie nie można stwierdzić, że nie jest zasadny w szczególności zarzut naruszenia zasady równego traktowania i równego dostępu do służby publicznej. Wstępnie należy podnieść, że kontroli podlega tylko uchwała, a nie późniejsza odpowiedź na odwołanie Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa złożona w jej imieniu. Uwaga ta wynika z tego, że organem decydującym w kwestii spornej jest Rada, dlatego odpowiedź na odwołanie nie zastępuje kolegialnej uchwały, tym bardziej przez eksponowanie dodatkowych argumentów, które nie zostały ujęte w uchwale. W szczególności odwołanie się do określonej formuły uzasadniania uchwał Rady, koncentrującej się na osobach przedstawianych z wnioskiem o powołanie, nie usprawiedliwia mankamentów procedowania i przyjętej oceny, jeżeli mogą być uznane za istotne. Pominięcie w uzasadnieniu uchwały indywidualnego omówienia i rozważenia kandydatów nieprzedstawionych z wnioskiem o powołanie może być dopuszczalne przy wielości kandydatów, gdy ich nieprzedstawienie nie budzi wątpliwości. Taka sytuacja nie

zachodzi w przypadku odwołującej się. W szczególności w uzasadnieniu uchwały całkowicie pominięto oceny kandydatury odwołującej się dokonane przez właściwe kolegium Sądu Okręgowego i właściwe zgromadzenie ogólne sędziów. Założenie, że przesłanki oceny kandydatów nie mają z góry ustalonej gradacji ich ważności i w każdym postępowaniu inne z tych przesłanek mogą mieć znaczenie decydujące koliduje z art. 35 ustawy o KRS, gdyż zakres swobody Rady na tym polu nie jest nieograniczony. Jeżeli przepis stanowi o obowiązku uwzględniania określonych kryteriów, to znaczy, że organ powinien liczyć się z tym kryterium (mieć je na względzie, brać pod uwagę). Uprawnione jest również stwierdzenie, że w art. 35 ust. 2 ustawy o KRS zawarta jest reguła równowagi kwalifikacji i poparcia środowiska sędziowskiego (kolegium Sądu Okręgowego i zgromadzenia ogólnego sędziów). Już tylko w aspekcie formalnym kwestia wyników głosowania właściwego kolegium i zgromadzenia ogólnego sędziów nie została przedstawiona i oceniona w uchwale. W aspekcie materialnym nie jest też uprawnione zapatrywanie, że skoro to Rada ostatecznie decyduje o przedstawieniu kandydatów z wnioskami o powołanie, to ocena kolegium i właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów nie ma istotnego znaczenia. Recz w tym, że nie chodzi o powołanie w ogóle na stanowisko sędziego, ale o powołanie sędziego do pełnienia funkcji w konkretnym sądzie. Istotne to jest zwłaszcza w sytuacji, takiej jak w obecnej sprawie, gdy kandydowało wielu kandydatów i skrajnie różnie rozłożyły się wyniki głosowania (poparcia). Skarżąca zarzuca, że uzyskała wyższe poparcie Kolegium Sądu Okręgowego niż oboje wybrani kandydaci i znacząco wyższe (drugie w kolejności) poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Gliwickiego Okręgu Sądowego niż M. S.. Nie trzeba uzasadniać tezy, że to sędziowie mają naturalną legitymację do oceniania w pierwszej kolejności umiejętności oraz zalet kandydatów do pełnienia funkcji w określonym sądzie. Opinia środowiska sędziowskiego jest więc istotnym elementem składającym się na ostateczną ocenę (por. wyroki Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2014 r., III KRS 242/13, z 15 stycznia 2013 r., III KRS 33/12, z 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09). Pominięcie tej opinii wyrażonej w stosunku do odwołującej się w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały prowadzi do braku możliwości dokonania kontroli tej uchwały pod kątem zastosowania w stosunku do skarżącej

takich samych kryteriów dostępu do służby publicznej jak w odniesieniu do wybranych kandydatów.

W tym świetle istotnego znaczenia nabiera też pomyłka, jakiej istotnie dokonał Zespół Członków Rady, stwierdzając krótkie doświadczenie zawodowe odwołującej się na samodzielnym stanowisku orzecznictwym. Faktycznie jest ona bowiem referendarzem sądowym od 15 lutego 2009 r. (a nie od 1 lutego 2015 r.), poprzednio przez okres około dwóch lat pełniąc obowiązki asystenta sędziego. Biorąc zatem pod uwagę, że Zespół Członków Rady, wyróżniając odwołującą się, brak poparcia dla jej kandydatury powiązał z krótkim stażem pracy na stanowisku referendarza sądowego, nie jest możliwe stwierdzenie, czy o przedstawieniu przez Radę Prezydentowi RP kandydatur A. M. i M. S. (przy uznaniu argumentacji Zespołu, że są one najbardziej odpowiednie do objęcia wolnego stanowiska sędziowskiego) zdecydowało w tym zakresie doświadczenie zawodowe polegające na pracy w wymiarze sprawiedliwości zarówno na stanowisku asystenta sędziego, jak i referendarza sądowego, czy też przede wszystkim na samodzielnym stanowisku orzecznictwym, zwłaszcza uwzględniając to, że A. M. jest referendarzem sądowym dopiero od 1 września 2010 r., a więc krócej niż skarżąca, posiadając nieco dłuższy ogólny staż pracy w wymiarze sprawiedliwości (od 2005 r.), a M. S. jest referendarzem sądowym od 22 maja 2006 r., a więc dłużej niż skarżąca i posiada dłuższy od niej ogólny staż pracy w wymiarze sprawiedliwości (od 2005 r.). Jednocześnie A. M. uzyskała wyższe niż odwołująca się poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli (uplasowała się na pierwszym miejscu, zaś skarżąca na drugim), natomiast poparcie środowiska sędziowskiego dla M. S. okazało się zdecydowanie niższe niż dla skarżącej.

W takiej zaś sytuacji, gdy na podstawie motywów zaskarżonej uchwały nie sposób stwierdzić, według jakich kryteriów dotyczących zarówno doświadczenia zawodowego, jak i poparcia środowiska sędziowskiego, Rada klasyfikowała kandydatów do objęcia stanowiska sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej (rekomendowanych w stosunku do odwołującej się) za zasadny uznać należy zarzut odwołującej się dotyczący braku należytej analizy oraz wyjaśnienia w uchwale, że jej umiejętności i kwalifikacje nie przeważają kwalifikacji kandydatów przedstawionych z wnioskiem o powołanie, zwłaszcza że jak już powiedziano,

Zespół Członków Rady na podstawie przedstawionej dokumentacji uznał jej kandydaturę za wyróżniającą się. Obowiązek wszechstronnego wyjaśnienia sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa w przedstawionych powyżej okolicznościach faktycznych musiał być powiązany z oceną kwalifikacji i umiejętności skarżącej w odniesieniu do takich kwalifikacji i umiejętności rekomendowanych kandydatów, która to ocena winna znaleźć wyraz w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały. Brak tego rodzaju porównania, przy jednoczesnej niejasności kryteriów, które zadecydowały o przedstawieniu z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatur A. M. oraz M. S. i o nieprzedstawieniu z takim wnioskiem kandydatury odwołującej się, prowadzi do niemożliwości dokonania przez Sąd Najwyższy kontroli procedowania przy podejmowaniu tej uchwały, czego skutkiem musi być uwzględnienie zarzutów skarżącej.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS.